

INTERVJU

Jože Smole

Osnovni cilj je večja prožnost trga dela

Vida Kocjan, foto: Gregor Pohleven

Joze Smole je že drugi mandat generalni sekretar Združenja delodajalcev Slovenije (ZDS), prvega prostovoljnega gospodarskega interesnega združenja v Sloveniji, ki zastopa in štiti interese delodajalcev že od leta 1994. ZDS je tudi socialni partner, tako v bipartitnem kot tripartitnem socialnem dialogu, ki zastopa interese svojih članov. V ZDS je danes povezanih več kot 1.400 velikih slovenskih podjetij, ki so panožno organizirana v 11 sekcij dejavnosti. Naš sogovornik se v imenu združenja pogaja tudi v okviru Socialno-ekonomskega sveta ESS, kjer že nekaj časa potekajo intenzivna pogajanja o spremembah tako pokojninske kot delovnopravne zakonodaje.

Pogajanja v okviru ESS potekajo zelo intenzivno. Čeprav je vaš skupni dogovor, da do konca pogajanj ne boste dajali izjav, me vseeno zanima, kako ta potekajo in kakšni so doseženi dogovori na področju sprememb delovnopravne zakonodaje?

Pri reformi trga dela je bil v začetku za nas največji problem, da so bili vladni predlogi v nasprotju s tem, kar sta obljubila tako premier kot resorni minister za delo. To pa je večja prožnost trga dela. To je osnovni cilj, ki ga zasledujemo v ZDS. Prav na problem togosti trga dela kot takšnega in tudi togosti ureditve za notranjo fleksibilnost v podjetju namreč opozarjamo že pet let. Ne nazadnje na nujnost ureditve tega Slovenijo opozarjajo tudi v Evropski komisiji, v Mednarodnem denarnem skladu (MDS) in Organizaciji za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD), kar pomeni, da pogled ZDS ni osamljen. Nadalje se na vseh mednarodno primerljivih lestvicah, kjer se meri rigidnost trga dela, Slovenija nahaja na zadnjih mestih. Zato smo pričakovali, da bo Vlada RS pripravila takšen predlog, kot ga je tudi napovedala. Žal pa nato predlogi niso prinesli večje prožnosti trga dela, zato se nam je v ZDS postavilo vprašanje, ali se je sploh smiselno pogajati o tem, posebno če vlada ne bi odstopila od svojega predloga. Spraševali smo se, ali ni morda bolje imeti obstoječo zakonodajo, čeprav je več kot neustrezna. Vendar smo se nato odločili za pot, ki bo nekoliko napornejša

in malo daljša, torej za pogajanja, na katerih bo treba o tem, da potrebujemo prožnejši trg dela, poleg sindikatov prepričati tudi vlado – pristojno ministrstvo oziroma njegove pogajalce. To torej pomeni, da smo bili že v začetku razočarani nad vladnim predlogom, hkrati pa smo se zavedali, da bo proces pogajanj še toliko težji. Seveda bi bilo bistveno lažje, če bi šel vladni predlog v pravo smer in bi tako ministrstvo kot delodajalska stran morala prepričati samo še sindikate.

Gre torej za spremembo zakona o delovnih razmerjih ...

Tako je. Zakon, ki ga sindikati radi poimenujejo tudi mala delavska ustava, se ne odpira pogosto, doslej pa se prav tako nikoli ni spreminjal, ne da bi se socialni partnerji strinjali s spremembami. Te pa vedno nekaj prinesejo. Edino, česar res ne smemo dopustiti, pa je to, da se ali še poslabša ali pa, da bi se zgodile le kozmetične spremembe, kot je prirejanje posameznih določil kakšnim novim evropskim direktivam. V tem so stvari torej drugačne kot pri pokojninski zakonodaji, o kateri tudi potekajo pogajanja.

Kako pa je s pokojninsko zakonodajo?

Pripravljene spremembe pokojninske zakonodaje so pravzaprav dodelana različica zakona, ki je lani padel na referendumu in je bil med socialnimi partnerji v veliki meri že usklajen. Šlo je za tri ključna vprašanja, za katera še zdaj trdimo, da bi se jih dalo uskladiti, pa žal prejšnji resorni minister ni zmožal še tega napora ali pa ni bil pripravljen, da bi izvedel še en krog pogajanj. To se ni pokazalo prvič – že prej smo opazili, da je bila njegova pripravljenost po usklajevanju s socialnimi partnerji žal premajhna. Zato je bila v času prejšnje vlade, kot smo družno ugotovili delodajalci kot sindikati, raven socialnega dialoga v nekem trenutku na kar najnižji možni točki vse od začetka delovanja ESS. Bilo je škoda, da takratni minister tega ni zmožal. Prepričan sem, da bo zdajšnji minister, ki je povzel večino tega, kar je bilo že usklajeno in kar pravzaprav le še nadgrajujemo in popravljamo, uredil ta manko. Zaradi tega menim, da gre pri

pokojninski reformi letos zgolj za nadaljevanje in zaključitev lanskih naporov.

Kaj bo delodajalcem prinesel novi pokojninski zakon? Zaposleni bodo delali dlje, doslej pa je veljalo, da bi morali delodajalci za starejše prilagoditi delovna mesta. Kaj bo to pomenilo?

Delodajalci smo predvsem pozdravili stališče ministra, da reforma delodajalcem ne bo prinesla tudi višjih stroškov dela. To je za nas kot delodajalce v tem trenutku, žal, najpomembnejši pogoj, saj so obremenitve plač zaposlenih že zdaj med najvišjimi v Evropi in v takšni situaciji ne gre niti pomisliti, da bi se kaj takšnega zgodilo. Vendar pa, ker so nekateri s sindikalne strani poudarjali ali pa tudi nakazovali na možnost, da se da težave, ki jih ima pokojninska blagajna, elegantno rešiti z višjimi prispevki, je bilo za nas ključno, da se je resorni minister opredelil tako, kot sem povedal, in to smo na strani delodajalcev zelo pozdravili. Drugo pa je, da so starejši delavci za delodajalce že tako dražji; prilagajanje delovnih mest je kategorija, kjer je problematika starajoče se delovne sile in tega, da bo treba delati dlje, povezana tako z dodatnim izobraževanjem in usposabljanjem kot s prilagajanjem delovnih mest in delovnih procesov, kar pa seveda ne more biti samo problem delodajalca. Tega delodajalec preprosto ni sposoben rešiti, tako kot pokojninske reforme ni mogoče rešiti samo in zgolj z dvigom prispevkov. Gre torej za izziv, ki mora biti izziv vseh socialnih partnerjev, tako države in sindikatov kot delodajalcev, da se temu prilagodimo in na tem področju dosežemo potrebna prilagajanja za napredek. Vsekakor pa problematike ni mogoče rešiti s kakršnimkoli zakonom.

Kako se člani ZDS odzivajo ali pozdravljajo spremembe na področju pokojninske zakonodaje; ali se zavedajo, da so te potrebne?

Uvodoma naj povem, da so v predlogu zakona navedena različna prehodna obdobja za posamezne spremembe. Velike spremembe pa so pri koriščenju različnih bonitetnih

Page: 44

Reach: 15000

Country: SLOVENIA

Size: 2405 cm2

3 / 5

► obdobje za upokojitev. In nadalje, vsi se zavedamo nujnosti sprememb. Delodajalci namreč ne živijo ločeno od delavcev. Delojemalci se včasih obnašajo, kot da delodajalci ne razumejo, da podjetja ni brez delavca, da potrebujemo delavce vsaj tako, kot delavci potrebujejo nas. Ti potrebujejo delovno mesto, medtem ko delodajalci brez delavcev – dobrih delavcev, ki so usposobljeni, znajo, zmorejo in hočejo, ne morejo. Danes brez dobrih delavcev tudi ni dobrega podjetja, in to ve vsak delodajalec; tega se zaveda še bistveno bolj kot delavec, ki v osnovi potrebuje samo delovno mesto. Vprašanje torej ni v tem, koliko oboji potrebujejo drug drugega, ampak v tem, kako se bomo znali vsi prilagoditi temu, da bomo sledili istim ciljem. In tu je razlika.

Kdaj pričakujete, da bodo spremembe pokojninske zakonodaje sprejete, in ali pričakujete kakšne težave, morda tudi referendum?

kjer bomo vsi kar najmanj izgubili, in to bo tisti ključ. Žal pa bo treba več in dolgo delati ter se zavedati, da je to pač čas, v katerem živimo. In da je zaradi razmer, v katerih živimo, kompromis nujen. Spomnimo se novice, ki je šla kar nekako mimo vseh nas – mislim, da je bilo pred nekaj tedni ... Analize so pokazale, da v Nemčiji delavci delajo več kot kadarkoli v zadnjih 20 letih. Zakaj? Ker je kriza in zato, ker se država na krizo lahko uspešno odzove samo tako, da delodajalci in delavci delajo več in bolje. To nas lahko popelje iz krize, ne pa spraševanje o tem, zakaj je sploh potrebno.

Se pravi, da je lani zelo malo manjkalo, da bi bila pokojninska zakonodaja sprejeta?

Po naši oceni je manjkalo le še en krog pogajanj. Bistvena razlika je tudi v tem, da so bile lanske gospodarske razmere slabe, letos pa so še bistveno slabše. To pa je seveda tisti vzvod, zaradi katerega smo prepričani, da je treba najti minimalni konsenz za to, da se

upam in si želim, da bi bilo tako tudi v zdajšnjem primeru, pri pokojninski reformi in predvsem pri zakonu o delovnih razmerjih. Upam, da bodo spremembe usklajene s socialnimi partnerji, če ne pa vsaj z delodajalsko stranjo. In potem bomo še kako ocenjevali uspešnost dela tega ministra.

Izkušnje kažejo, da so pogajanja o delovni zakonodaji res zahtevnejša od pogajanj o pokojninskih spremembah. Eden najtrših orehov naj bi bil predlagani koncept enotne pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas. Kako je s tem?

Največji razkorak ni bil med nami, tj. ZDS in sindikati. Največji razkorak je med tem, kar ZDS pričakuje in kaj je prinesel vladni predlog. ZDS je nato kot odgovor na izhodišča, ki jih je pripravilo ministrstvo, pripravilo svoj predlog. Naša stališča so bila navedena v 35 točkah, kjer smo zelo jasno povedali, kaj je tisto, kar si naši člani predstavljajo, da je treba narediti, da bi trg dela postal prožnejši. To seveda pomeni, da v okviru pogajanj o delovni zakonodaji spremljamo najbolj ključne stvari in šele potem pridejo na vrsto preostale. Kot rečeno, gre za notranjo in zunanjo prožnost trga delovne sile. Pri tem kot primer vedno izpostavljam naslednje: ko bo zakon o delovnih razmerjih takšen, da bo lahko delodajalec, ki ima nekaj zaposlenih, pa nihče od njih ni pravnik, odpustil delavca zato, ker ne bo imel dovolj naročil, in ga ne bo strah, da bi tega delavca dobil čez dve leti nazaj, bo to dokaz o transparentnosti in enostavnosti postopkov zaposlovanja in odpuščanja – da sta trg in delodajalec lahko konkurenčna. Najbolj sporno pri tem je, da v ZDS v petih letih ne moremo dopovedati, da je to res ključni problem in da imamo zaradi tega prav v Sloveniji med vsemi evropskimi državami največ zaposlitev za določen čas. Zaradi obstoječe toge zakonodaje delodajalci namreč iščejo vse možne vzvode, da bi se izognili tej nevarnosti. Podjetje, ki ima na primer 10 zaposlenih, ne more štirih odpustiti, če se zmanjša obseg dela in podobno, in tako, da bi jih odpustilo po vseh pravnih postopkih. Delodajalci namreč pred delovnimi sodišči padamo na postopkih, ne na razlogih, zato se lahko zgodi tudi propad podjetja. Gre pa za to, da mora delodajalec skrbeti tako za zaposlene kot za podjetje. Brez podjetja tudi ni zaposlenih. Prišli smo celo tako daleč, da moramo dokazovati, da celo ministrstvo za delo dobiva po letu ali dveh nazaj tiste, ki jih je odpustilo. Če torej oni ne znajo tega postopka izpeljati pravilno, kako bomo od 93 odstotkov vseh podjetij, ki spadajo med mala in srednja podjetja, pričakovali to znanje ali pa kako bomo lahko zaposlovali tako, da bi imeli toliko delavcev, kot jih potrebujejo? Če tega ni, so vse druge spremembe, žal, samo kozmetični popravki.

V ESS smo se sicer dogovorili, da pogajanj ne bomo komentirali, vendar lahko na podlagi odprtih vprašanj iz prejšnjih pogajanj, razlogov za lanski referendum pa tudi pripravljenosti resornega ministra rečem, da bomo dosegli zeleni kompromis. Verjamem tudi v ministrovo sposobnost, da bo prisluhnil in uredil tistih nekaj odprtih vprašanj na takšen način, da bomo dosegli kompromis. Prepričan sem tudi, da univerzalna rešitev za vse ne obstaja, saj bi to zagotovo povzeli po nekom iz Evropske unije. Za Slovenijo je namreč značilno, da ne moremo transformirati nobenega primera, to pa zato, ker so okoliščine drugačne kot v kateri drugi državi, bodisi na gospodarskem bodisi na katerem drugem področju. Tu gre res za iskanje kompromisa,

reforma zgodi. Nujno je zavedanje, da gospodarske razmere žal ne dovoljujejo več, da zaradi tega, ker neka rešitev ne bi bila optimalna, reforme ne bi izvedli.

Kako ocenjujete delo zdajšnjega ministra; je z vidika pogajanj pravi človek na pravem mestu?

Težko je ocenjevati ministra. Ministrovo delo je vsekakor najlažje ocenjevati takrat, ko zaključí mandat. Takrat se vidi, kaj je naredil in česa ne. Vsekakor pa je, kolikor sem razumel, on izpogajal Zakon o uravnoteženju javnih financ (Zujf), kjer je zadovoljnih ravno toliko kot tistih, ki temu nasprotujejo. Dejstvo pa je, da je bil zakon usklajen in je šel skozi parlament, in na podlagi tega toplo

Kaj pa enotna pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas?

Ta pogodba ne prinaša tega, česar si mi želimo. Enotna pogodba je predlog, ki ga je dalo ministrstvo, in kot takšna je primer pogodbe, ki je ne uporabljajo nikjer v EU. Na to se sicer ne sklicujejo niti na ministrstvu. V tem primeru gre za predlog, za nekaj, kar označujejo zgolj kot eksperiment. Za delodajalce pa je najpomembnejša pravna ureditev, judikati. In to tako, da bomo v vsakem trenutku vedeli, kako in kaj je pravilno. Z enotno pogodbo pa ne zaznavamo niti tega, da bi se tako povečala prožnost trga dela. Kot rečeno, naša naloga je, da tako zakonodajalca kot sindikate prepričamo o tem, kaj delodajalci potrebujemo.

Če prav razumem, bo končna različica zakonskega predloga o trgu dela precej drugačna od prvotne?

Nedvomno. Če bi ostalo pri prvotnem predlogu, bi se v ZDS upravičeno spraševali, ali karkoli od tega sploh potrebujemo.

Kaj pa sindikati – kako ocenjujete njihove zahteve in pripravljenost?

Sindikati so naši socialni partnerji, in to ne le letos ali zadnji dve leti, partnerji smo vsa leta. Vlade pridejo in gredo, socialni partnerji pa ostanejo. Zelo cenim njihovo mnenje, ki je sicer običajno nasprotno od našega, cenim pa tudi njihovo zavedanje, v kakšnem položaju smo in kaj potrebujemo. Zavedanje, da nova delovna mesta, ki jih potrebujejo tudi ali pa predvsem sindikati, zlasti pa jih potrebujemo vsi skupaj, lahko ustvarijo samo delodajalci. Teh delovnih mest ne morejo ustvariti sindikati, prav tako ne država – ne z zakonom, ne s prisilo, ne s čim drugim, ampak s pogoji. Takimi pogoji, ki bodo delodajalcem omogočili, da bodo konkurenčni, posledica konkurenčnosti pa bodo tudi nova delovna mesta. To pa je tisto, kar nas v tem trenutku zelo druži. Menim, da moramo biti zelo zaskrbljeni nad stopnjo brezposelnosti v Sloveniji in še bolj zaskrbljeni nad napovedjo za naslednje leto ter leto 2014. Poiskati bomo morali rešitve, ki bodo povečale prožnost trga dela.

Omenili ste že, da zakonodaje ni mogoče prenesti iz drugih držav, pa vendar – nekateri se radi primerjajo z drugimi, ponujajo njihove rešitve in podobno. Kaj je tisto pravo?

Bom povedal drugače. Čeprav je mogoče videti zelo enostransko, je manj pomembno, kaj si mislijo sindikati ali pa vlada. Najpomembnejše je, kaj si mislijo delodajalci. Ali bomo dosegli večjo prožnost trga delovne sile in tisto, kar oni potrebujejo, ali pa tega ne bo. S tem so povezana delovna mesta in nove investicije, tudi tuje. Prožnost dela je eden od pomembnejših argumentov. Sindikate sicer razumem pri tem, da so jim najbolj všeč

skandinavske države, vendar bi kot primer izpostavil Poljsko, ki je to krizo edina prešla s pozitivnimi rezultati in še vedno beleži gospodarsko rast. Poljska je država, ki je sprejela reforme, o katerih danes govorimo v Sloveniji in o katerih se zdaj pogajamo. Poljska je na lestvicah konkurenčnosti zelo visoko, na šestem mestu, in kot takšna je zelo zanimiva za tuja vlaganja. Slovenija pa je daleč za 50. mestom, tudi pri rigidnosti trga dela in drugih kazalnikih. Ni pomembno torej, kaj si o vsem tem mislimo posamezniki, ki smo opazovalci razmer, pomembno je, kaj si mislijo uporabniki. Ti pa so seveda delodajalci. Razumljivo, pri varnosti dela so to sindikati, zato moramo prisluhniti drug drugemu. Naj poudarim, da ni cilj delodajalcev, kako delavcem vzeti njihove pravice. To moram zelo jasno povedati. ZDS ni združenje, ki bi se ukvarjalo s tem, kako bi zaposlenemu vzeli malico oziroma topli obrok. Mi imamo vrsto podjetij, ki imajo tradicionalno svoje kuhinje, odlične malice in tudi vedo, zakaj jih imajo. To je pač samo dokaz, da ni vseh 100 tisoč delodajalcev oziroma podjetnikov tajkunov ali pa tatov. V javnosti je treba spremeniti to pojmovanje, saj gre za ljudi, ki delajo tudi po 12 ali 14 ur na dan in doživljajo ravno takšen stres kot delavci. Bojim se, da še precej večjega, ker je njihova odgovornost marsikdaj še bistveno večja. Zdaj je vsekakor čas, da najdemo skupne rešitve.

Ali bomo dosegli večjo prožnost trga delovne sile in tisto, kar oni potrebujejo, ali pa tega ne bo. S tem so povezana delovna mesta in nove investicije, tudi tuje.

Kaj je torej pri reformi trga dela ključnega za delodajalce?

Tu ne gre za eno vprašanje, ne gre za en sklop. Za nas sta ključni zunanja in notranja prožnost. Tudi znotraj podjetja se lahko razpolaga z delovnim časom, in sicer tako, da se, ko je dela več, opravi več ur, ko ga je manj, pa se opravi manj ur, in te se poračunajo. Če je delovnih ur preveč, se plačajo nadure, v primeru manka pa gre za čakanje na delo. Delodajalec vsekakor lahko izkoristi delovni čas tako, kot od njega zahtevajo delovni procesi in naročila. Poleg tega je tu še vrsta drugih stvari, ki jih je treba urediti; ni le ena, ki bi bila pomembnejša od drugih. Ali pa ni take, za katero smo za, pri vseh drugih pa smo proti. Pri vrsti vprašanj sicer še

nimamo stališča sindikatov. Dejstvo je tudi, da se bo tudi ministrstvo moralo v mnogih svojih predlogih odmakniti od teh, hkrati pa v predlogih še ni marsikateri zadeve, ki je ravno tako predmet razprave. Zato menim, da je treba na problematiko gledati kot na celoto, in kot smo rekli, je za nas najpomembnejša pripravljenost na obeh straneh, sindikalni in vladni. Pripravljenost torej je, in če bomo dovolj potrpežljivi in modri, bomo dosegli usklajene rešitve.

Torej je vaš osnovni cilj doseči večjo prožnost delovnega razmerja?

Tako je. Absolutno. Tako zunanjo prožnost kot notranjo. To dvoje je za nas ključno, zraven pa spadajo še številna druga vprašanja, ki jih je prav tako treba urediti.

Kaj so sicer naloge združenja? Kako ste organizirani in koliko članov imate?

ZDS je prostovoljno združenje in ima okrog 1.400 članov. Če ponazorim našo moč: pred nami so volitve v Državni svet RS, kjer imamo 20 elektorskih mest, pridobljenih na osnovi števila zaposlenih v podjetjih, ki so naši člani. Ob tem podpiramo več kot 60 odstotkov podjetij, merjeno po kapitalu, letnem prometu in številu zaposlenih. Naše združenje podpira predvsem velika podjetja, naša reprezentativnost pa je v tem, koliko pokrivamo. Nadalje je ZDS edini polnopravni član Evropskega združenja delodajalcev, ki se imenuje Business Europe. Naj dodam, da je Zveza svobodnih sindikatov Slovenije edini član Evropske zveze sindikatov. To pomeni, da je ZDS tudi na evropski ravni socialnega dialoga edini reprezentativni predstavnik. Nadalje je ZDS edini polnopravni član Združenja delodajalcev IOE pri ILO, v katerem je združenih 158 držav. Od kar je Slovenija vstopila v OECD, pa je naše združenje tudi polnopravni član delodajalske organizacije pri OECD. Pri vseh treh navedenih mednarodnih institucijah smo torej edini polnopravni člani, tudi zato, ker imajo te za našo državo določeno zgolj eno mesto in ga pač dodeljujejo najbolj reprezentativnemu organu v državi.

Kako ste povezani z Gospodarsko zbornico Slovenije?

Nobenih pogodbenih odnosov nimamo z njimi. Z GZS delamo po enakih načelih, pod enakimi pogoji kot z Obrtno-podjetniško zbornico Slovenije, s Trgovinsko zbornico in Združenjem delodajalcev obrti in podjetništva.

Od kdaj obstaja ZDS in koliko zaposlenih ima?

ZDS deluje od leta 1992, zaposlenih pa nas je 14. Smo polnopravni člani Ekonomsko-socialnega sveta, ki sem mu leto in štiri mesece tudi predsedoval. Hkrati pa smo podpisniki ►

vseh, tj. v tem trenutku 27 panožnih kolektivnih pogodb.

Kako delujete vertikalno in kako horizontalno?

Imamo 11 sekcij, ki imajo svoje odbore. Te sekcije delujejo tako, da imajo svoje sestanke, navzgor pa se povezujemo tako, da so predsedniki vseh sekcij člani upravnega odbora ZDS. Upravni odbor predstavljajo predsednik in dva podpredsednika, predsedniki odborov sekcij in generalni sekretar. Najvišje telo je skupščina, v kateri je 55 predstavnikov, ki odločajo o najpomembnejših stvareh. Sekcije so pravzaprav naš vezni člen z gospodarstvom. Organizirana imamo tudi delovna telesa, to so komisije za plačnopolitično in delovno-pravno zakonodajo ter davčne zadeve.

ZDS bolj skrbi za ta zakonodajni del in je vez z državo ...

Udeležena je v socialnem dialogu prek ESS, kar je za nas najpomembnejši del. Hkrati pa združenje za svoje člane na leto organizira več kot 80 izobraževanj, kar pomeni, da je izobraževalna funkcija izjemno pomembna. Skrbimo tudi za pridobivanje drugega znanja, to je znanja iz okolja. Eno je mnenje o pomembnih stvareh Businessa Europe kot partnerja v socialnem dialogu na ravni EU pa tudi neposrednega sodelovanja z Evropsko komisijo. Na različne načine pridobivamo tudi stališča in primere dobre prakse od drugih, izkušnje in nova znanja pa se trudimo potem uvesti skozi dialog, ki ga opravljamo.

Kako ocenjujete gospodarsko stanje v državi, recesijo in dokaj slabe napovedi Umarja tako za letos kot za prihodnje leto?

Dejstvo je, da podatki oziroma napovedi ne temeljijo vedno le na trenutnem stanju v Sloveniji – Slovenija je kot odprto gospodarstvo z velikim vplivom izvoza neposredno vpeta v to, kar se dogaja tudi pri naših trgovskih partnerjih. In glede na to, kakšno je stanje tam, ne moremo pričakovati, da bo doma bistveno boljše. V ZDS se z napovedmi seveda strinjamo in smo zaskrbljeni, zato smo prepričani, da so ta pogajanja s ciljem, da dosežemo načrtovane reforme, še toliko pomembnejša. Če se ne bomo uspešno izpogajali, se bojim, da so napovedi kvečjemu preveč optimistične. Upam, da bodo pogajanja uspešna in bomo morda katerega od napovedovalcev le presenetili z boljšim izidom, kot pravijo napovedi glede negativne rasti.

V javnosti so delodajalci očrtnjeni, to se omenili tudi sami. Kako ocenjujete notranje odkupe podjetij s strani menedžerjev; se o tem pogovarjate na sestankih ZDS?

Mislím, da smo bili prvi, ki smo se javno odzvali na tajkunske aktivnosti, svojega stališča pa nismo le obravnavali na upravnem

odboru, temveč smo ga javno objavili na svoji spletni strani. Ne le, da ne zagovarjamo tega dogajanja – ne zagovarjamo niti dela na črno, pravzaprav ničesar od tega, kar daje nekemu prednost na trgu. Če želimo imeti res odprt trg in pogoje, ki jih delodajalci zahtevamo od vlade in hkrati pričakujemo, da jih bodo sindikati razumeli, je treba zagotoviti temelje za enakovredno tekmovanje. Delodajalec, ki ima 50 ljudi zaposlenih na črno in ne plačuje dajatev, tudi ni tisti delodajalec, ki bi bil lahko naš član ali pa bi si ga želeli zastopati tako, da bi sprejemali zakonodajo, ki bi ga podprla. Ne, to ni naš cilj. Do tega smo se javno opredelili, se o tem javno izrekli; tisto, k čemur težimo, je nekaj povsem drugega. Ne zatiskamo si oči – naša pričakovanja so, da ustvarimo pogoje, pri katerih bo obseg nepravilnosti kar najmanjši, ter da bodo organi pregona in inšpekcijskih služb dovolj učinkoviti. Tega, o čemer sprašujete, seveda ne podpiramo. Vsaj kar sem jaz tukaj, ni bilo nobenega predloga

Slovenija je kot odprto gospodarstvo z velikim vplivom izvoza neposredno vpeta v to, kar se dogaja tudi pri naših trgovskih partnerjih.

za kakršnokoli spremembo zakonodaje, na podlagi katere bi se lahko kdo okoristil tako, da bi delal na pridobivanju česarkoli na pritraven način.

Ali to pomeni, da se vas lobisti izogibajo in ne iščejo stikov z vami?

Pri lobistih je tako ... Mi imamo zakon o lobistih. Vem, da je pred dvema letoma, ko se je ta zakon sprejemal, prišlo tudi do odprtega vprašanja, ali smo tudi člani ESS lobisti – in če smo, da se moramo registrirati. In kljub temu, da smo na ESS to obravnavali, se to ni zgodilo. Glede obiska lobistov pa kaže, da naš način dela preprosto ni takšen, da bi bil zanje vabljiv. Vsaj upam, da so naši cilji tako transparentni, naši postopki dela v sekcijah, komisijah in upravnem odboru pa tako odprti, da ne dovoljujejo, da bi nekemu uredili nekaj, kar ne bi bilo v skladu s podporo podjetnikom in podjetništvu v celoti, ali pa da bi dajali nekaterim prednost pred drugimi.

V zadnjem času se precej govori o evropski moči. Menite, da bo Slovenija morala zaprositi za evropsko pomoč, in kaj bi to pomenilo?

Vlada je tista, ki najbolje pozna stanje javnih financ, na osnovi katerega bi Slovenija potrebovala ali pa bo potrebovala pomoč. Samo vlada je torej tista, ki ve, kdaj in koliko Slovenija potrebuje. Negativna gospodarska rast, izguba več kot 50 tisoč delovnih mest v gospodarstvu v zadnjih treh letih, več kot 1.600 stečajev podjetij, 10 odstotkov več zaposlenih v javnem sektorju ... vse to so trendi, ki bodo, če se bodo nadaljevali oziroma jih ne bomo ustavili – napoved MDS in Umarja je negativna gospodarska rast –, seveda prinesli pričakovano. Kako blizu ali daleč smo od tega, pa najbolje ve vlada. Za nas je zelo pomembno, kako ustaviti negativne trende; kako z zagonom gospodarstva, z večjimi davki in prispevki ali novimi delovnimi mesti povečati prihodek v javnem sektorju, kako doseči manjše število zaposlenih v javnem sektorju. Gre samo za to, ali smo vsi skupaj sposobni tega ali ne, ali bomo prisluhnili delodajalcem v tistem delu, kjer lahko kaj naredijo le oni, prisluhnili glede tega, kaj potrebujejo, da bi bili konkurenčni. Na drugi strani pa so težave v bančnem sektorju in težave podjetnikov glede dostopa do finančnih virov. V zadnjih dveh letih je to zagotovo največji problem podjetnikov, zato ne vidim razloga, da bi se morali toliko ukvarjati s pomočjo, ki ni tako problematična. Trenutno sta najpomembnejši dostopnost finančnih virov in reforma trga dela, ki bo obrnila kazalce. Če tega ne bomo zagotovili, je res vprašanje, kdaj bo pomoč prišla. Če bomo hoteli to pomoč, bo treba nekaj storiti. Seveda je modro, da ukrepamo čim prej; kaj potrebujemo, pa upam, da že vsi vemo.